

**UCHWAŁA NR XLIX/344/2014
RADY GMINY JASŁO**

z dnia 22 stycznia 2014 r.

w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020” w Gminie Jasło.

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj.Dz. U. z 2013 roku poz. 594 z późn. zm.) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) **Rada Gminy Jasło uchwała co następuje :**

§ 1. Uchwała się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020” w Gminie Jasło stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jasło.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady Gminy
Jasło

Józef Dzedzic

**Strategia Rozwiązywania Problemów
Społecznych na lata 2014-2020
Gmina Jasło**

Spis treści

1.	Istota i znaczenie Strategii dla rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Jasło	4
2.	Podstawa formalna tworzenia Strategii.....	6
2.1.	<i>Dokumenty europejskie</i>	6
2.2.	<i>Dokumenty krajowe</i>	7
2.3.	<i>Dokumenty regionalne</i>	7
2.4.	<i>Dokumenty lokalne</i>	7
2.5.	<i>Krajowe regulacje prawne</i>	7
3.	Zasady pracy nad Strategią	10
4.	Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach.....	11
4.1.	<i>Informacje ogólne o gminie</i>	11
4.2.	<i>Struktura demograficzna mieszkańców</i>	11
5.	Diagnoza warunków życia mieszkańców oraz istniejących problemów społecznych w Gminie Jasło.....	18
5.1.	<i>Edukacja, ochrona zdrowia, kultura, sport i rekreacja</i>	18
5.1.1.	<i>Edukacja</i>	18
5.1.2.	<i>Ochrona zdrowia</i>	21
5.1.3.	<i>Kultura, sport i rekreacja</i>	22
5.2.	<i>Rynek pracy i bezrobocie</i>	24
5.3.	<i>Wykluczenie społeczne</i>	27

5.4.	<i>Zagrożenia współczesnej rodziny</i>	29
5.5.	<i>Uzależnienia od substancji psychoaktywnych</i>	31
6.	Analiza SWOT.....	36
7.	Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020.....	39
8.	Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020.....	48
8.1.	Monitoring i ewaluacja Strategii.....	48
8.2.	Źródła finansowania.....	49
9.	Harmonogram Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020	50

1. Istota i znaczenie Strategii dla rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Jasło

Polityka społeczna, według Kurzynowskiego *to działalność państwa, samorządów i organizacji pozarządowych zmierzająca do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, prorozwojowych struktur społecznych oraz stosunków społecznych opartych na równości i sprawiedliwości społecznej, sprzyjających zaspokajaniu potrzeb społecznych na dostępnym poziomie*.¹ Definicja ta zawiera trzy istotne dla polityki społecznej cele: dbałość o warunki bytu, prorozwojowe struktury i stosunki społeczne. Pierwszy cel odwołuje się do dbania przez państwo, by społeczeństwo miało możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb poprzez pracę zarobkową, emerytury, renty lub świadczenia społeczne. Drugi cel wskazuje na konieczność kształtowania kapitału ludzkiego, który byłby zdolny do realizowania różnorodnych zadań w warunkach konkurencji na rynkach. Trzeci cel wskazuje na potrzebę kształtowania stosunków społecznych w oparciu o zasadę sprawiedliwości oraz zapewnianie równości szans na starcie każdemu człowiekowi. Podmiotem odpowiedzialnym za kształtowanie i realizowanie polityki społecznej jest państwo, samorządy oraz organizacje pozarządowe. Jakość relacji oraz stopień współpracy między poziomem ogólnokrajowym, regionalnym oraz lokalnym decyduje o skuteczności polityki społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej² nakłada na gminę obowiązek „opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Art. 16 b wymienionej powyżej ustawy określa istotne elementy, które powinny znaleźć się w dokumencie Strategii. Skuteczna polityka społeczna powinna opierać się na rozpoznaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych

¹ Kurzynowski A. (2001) Polityka społeczna- podstawowe pojęcia i zakres. W: Kurzynowski A. (red.), *Polityka społeczna*. Warszawa: Instytut Gospodarstwa Społecznego SGH, s. 11.

² Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2013 r., poz. 182.)

występujących w danej społeczności lokalnej oraz ocenie znaczenia i roli czynników warunkujących te zjawiska.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osoby zagrożone lub dotknięte wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków dla funkcjonowania społeczności lokalnej. Głównym zadaniem strategii jest wyrównanie szans społecznych mieszkańców gminy dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów działających w obszarze polityki społecznej.

2. Podstawa formalna tworzenia Strategii

Priorytetowe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych formułowanych i realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, na poziomie Kraju, na poziomie Regionalnym oraz Lokalnym. Poniższy rozdział przedstawia opis podstawowych dokumentów strategicznych, które stanowią przesłanki dla Strategii.

2.1. Dokumenty europejskie

Kluczowym programem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej jest Strategia Europa 2020. Jest ona nowym długookresowym programem rozwoju, zastępującym przyjętą w 2000 roku Strategię Lizbońską. „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” podkreśla znaczenie współdziałania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform, w odpowiedzi na wyzwania związane z globalizacją, starzeniem się społeczeństw oraz rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów. Wyznaczone zostały trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną

Podstawowymi instrumentami realizującymi cele zawarte w strategii są Krajowe Programy Reform, opracowywane przez państwa członkowskie oraz inicjatywy przewodnie, przygotowywane przez KE, a realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, regionalnym oraz lokalnym.

2.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło uwzględnia zapisy poniższych dokumentów krajowych:

Strategia Długookresowa Kraju Polska 2030

Strategia Średniookresowa Kraju Polska 2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowy Program Reform KRR

Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani na lata 2011-2016

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego

2.3. Dokumenty regionalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło uwzględnia zapisy poniższych dokumentów regionalnych:

Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020

2.4. Dokumenty lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło uwzględnia zapisy poniższych dokumentów lokalnych:

Strategia rozwoju Powiatu Jasielskiego 2007-2015

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2015

2.5. Krajowe regulacje prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło uwzględnia, między innymi, zapisy obowiązujących przepisów prawnych:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 182 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 594 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. 2011 r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2012, poz. 1356 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. 2012 r. poz. 124 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2013 r. poz. 135 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 674 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (tj. Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 651 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. 2013 r. Nr 96, poz. 873),
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tj. Dz. U. 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U 2012 r. poz. 788 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tj. Dz. U 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. 2009 roku Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 966 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy, o zmianie Kodeksu Cywilnego (tj. Dz. U. 2001 r. Nr 71, poz. 733),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (tj. Dz. U. 2010 roku Nr 33, poz. 178 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tj. Dz. U. 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

3. Zasady pracy nad Strategią

Diagnoza problemów społecznych w Gminie Jasło została opracowana na podstawie danych statystycznych oraz sprawozdań z realizacji programów, a także dokumentu Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych przygotowanego przez Studio Diagnozy i Profilaktyki w Krakowie na podstawie badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców, uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjalnych, a także pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Jasło w 2013 roku. W oparciu o diagnozę sytuacji w Gminie Jasło oraz analizę SWOT wyznaczone zostały cele, kierunki działań oraz wskaźniki realizacji założeń Strategii.

4. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach

4.1. Informacje ogólne o gminie

Gmina Jasło jest gminą wiejską położoną w powiecie jasielskim, w województwie podkarpackim. Gmina zajmuje powierzchnię 9307 ha, znajduje się w bliskim sąsiedztwie Jasła, otaczając miasto z większości stron. W skład gminy wchodzi ponadto 17 sołectw: Bierówka, Brzyście, Chrzastówka, Gorajowice, Jareniówka, Kowalowy, Łaski-Sobniów, Niegłowice, Niepla, Opacie, Osobnica, Szebnie, Trzcinica, Warzyce, Wolice, Zimna Woda oraz Żółków. Gmina Jasło graniczy z gminami: Dębowiec i Tarnowiec, Brzyska, Kołaczyce, Frysztak, Skołyszyn, Lipinki, Jedlicze i Wojaszówka.

4.2. Struktura demograficzna mieszkańców

Gmina Jasło posiada duży potencjał ludnościowy. Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym przewyższa liczbę mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, dominuje ludność w wieku produkcyjnym. W przyszłości spodziewane stopniowe zwiększanie się grupy osób w wieku poprodukcyjnym, związane z procesami starzenia się ludności, będzie miało wpływ na sytuację gospodarczą w gminie. Ludności zamieszkującej gminę zwiększa się co roku, w związku z procesem suburbanizacji, który wiąże się z opuszczaniem przez mieszkańców miast i osiedlaniem się migrantów w strefie podmiejskich gmin.

Struktura ludności w podziale na wiek i płeć stanowi podstawę większości analiz demograficznych, gdyż determinuje skalę i rodzaj potrzeb społecznych. Poniższy wykres przedstawia liczbę ludności faktycznie zamieszkałą w Gminie Jasło w latach 2007-2012 ogółem (dane dotyczą stanu na dzień 31 grudnia każdego roku). Przez cały analizowany okres czasu liczba ludności stopniowo wzrastała. W 2012 roku Gminę Jasło faktycznie zamieszkiwało 16340 mieszkańców ogółem, w tym 8032 mężczyzn oraz 8308 kobiet. Na 100 mężczyzn w gminie przypadają średnio 103 kobiety. Średnia gęstość zaludnienia Gminy Jasło w 2012 roku wyniosła 176 osób/km². Prognozy demograficzne GUS do 2020 roku zakładają stopniowy spadek liczby ludności w powiecie jasielskim.

Wykres 1. Liczba ludności w Gminie Jasło w latach 2007-2012 według faktycznego miejsca zamieszkania. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Sytuacja demograficzna w Gminie Jasło jest korzystna. Najbardziej liczną grupą jest ludność w wieku produkcyjnym. Stopniowo maleje liczba osób do 18 roku życia, natomiast wzrasta liczba osób po 61/66 roku życia. Analizując strukturę wieku ludności gminy można zaobserwować, że stopniowo maleje odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym, wzrasta odsetek osób w wieku produkcyjnym oraz odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na powolne starzenie się społeczeństwa.

Tab.1. Odsetki ludności faktycznie zamieszkałej w Gminie Jasło w latach 2007-2012 według kategorii wieku. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Liczba ludności wiek:	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przedprodukcyjny 0-17 lat	22,8%	22%	21,2%	20,8%	20,2%	19,9%
Produkcyjny 18-60/65 lat	61,5%	62,3%	63,1%	62,9%	63,4%	63,5%
Poprodukcyjny 61/66 lat i więcej	15,8%	15,7%	15,7%	16,3%	16,4%	16,7%

Sytuacja w Gminie Jasło jest bardziej korzystna niż w kraju, oraz zbliżona do zbliżona do struktury demograficznej w województwie podkarpackim oraz powiecie jasielskim.

Tab.2. Procentowy udział ludności według kategorii wieku w 2012 roku. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Liczba ludności wiek:	Polska	Województwo podkarpackie	Powiat jasielski	Gmina Jasło
Przedprodukcyjny 0-17 lat	18,3%	19,5%	19,2%	19,9%
Produkcyjny 18-60/65 lat	63,9%	63,8%	63,9%	63,5%
Poprodukcyjny 61/66 lat i więcej	17,8%	16,7%	16,9%	16,7%

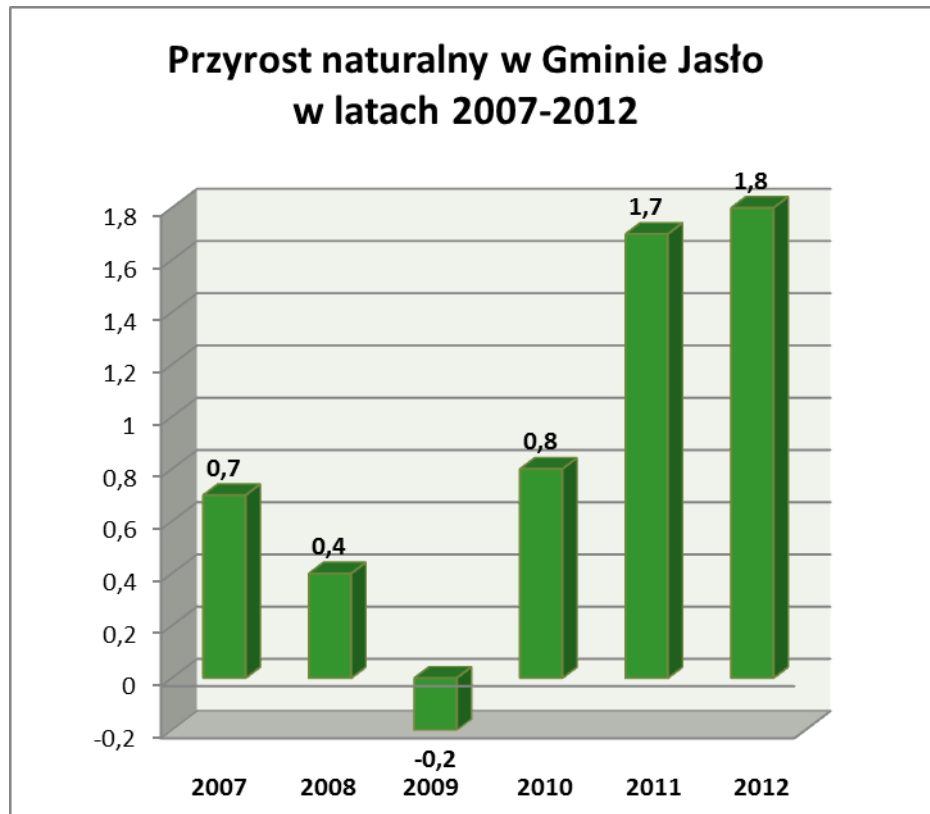
Prognozy demograficzne GUS dla terenów wiejskich powiatu jasielskiego zakładają, że w przyszłości, w związku ze starzeniem się ludności, największy wzrost liczby ludności wystąpi w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym, stopniowo zmniejszać się będzie natomiast odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym.

Tab.3. Prognoza liczby ludności do 2020 roku – odsetek mieszkańców terenów wiejskich w powiecie jasielskim w latach 2013-2020 według kategorii wieku. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Liczba ludności wiek:	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedprodukcyjny 0-17 lat	19,5%	19,1%	18,9%	18,7%	18,5%	18,3%	18,3%	18,2%
Produkcyjny 18-60/65 lat	63,7%	63,8%	63,6%	63,5%	63,3%	63,1%	62,6%	62,2%
Poprodukcyjny 61/66 lat i więcej	16,8%	17,1%	17,5%	17,8%	18,2%	18,6%	19,1%	19,6%

Zmiany w strukturze demograficznej ludności spowodowane są zmianami w przyroście naturalnym oraz wydłużeniem czasu trwania życia. Poniższy wykres przedstawia przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Jasło w latach 2007-2012. Przez analizowany przedział okresu, z wyjątkiem roku 2009, w gminie istniał dodatni przyrost naturalny. Od 2010 roku jego wartość systematycznie wzrastała. Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności w Gminie Jasło

w 2012 roku osiągnął wartość 1,8 i był znacznie wyższy od wskaźnika przyrostu naturalnego dla całego powiatu jasielskiego (0,6) oraz wyższy od wskaźnika przyrostu naturalnego dla województwa podkarpackiego (1,3).

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Jasło w latach 2007-2012. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

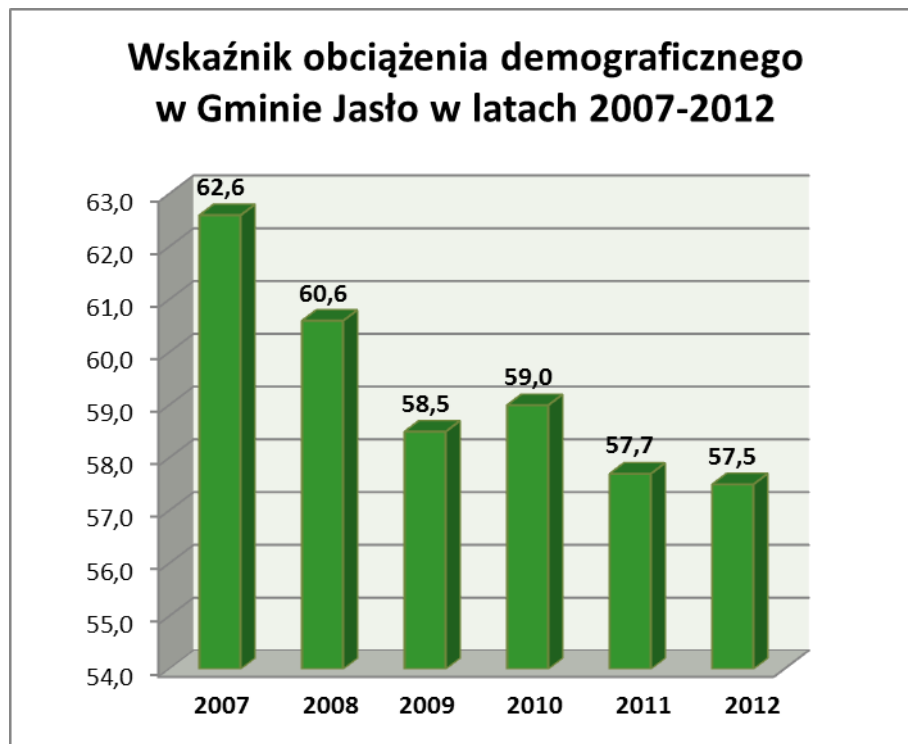
Sytuacja społeczna kształtowana jest również przez zmiany w modelu rodziny. W Gminie Jasło liczba zawieranych małżeństw w latach 2007-2012 ulegała wahaniom. Wskaźnik liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności w Gminie Jasło przyjął w 2012 roku wartość 5,9 i był nieco wyższy od wskaźnika dla województwa podkarpackiego (5,6) oraz powiatu jasielskiego (5,7).

Tab. 4. Liczba zawieranych małżeństw na 1000 ludności w Gminie Jasło. Opracowanie własne na podstawie danych Bank Danych Lokalnych GUS.

Liczba zawieranych małżeństw na 1000 ludności	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	6,3	6,4	5,9	5,4	5,4	5,9

Zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze starzeniem się społeczeństwa, przyczynią się do coraz większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się stale liczbę osób

w wieku nieprodukcyjnym, w szczególności osób w wieku poprodukcyjnym. Jednym z przydatnych wskaźników demograficznych jest wskaźnik obciążenia demograficznego, przedstawiający ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w Gminie Jasło w latach 2007-2012. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Wartość tego wskaźnika przez cały analizowany okres czasu malała, osiągając wartość w 2012 roku 57,5 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (w porównaniu do wskaźnika obciążenia demograficznego dla kraju- 56,6, województwa podkarpackiego – 56,7, oraz powiatu jasielskiego – 56,6). Zmniejszające się obciążenie demograficzne jest związane z malejącym odsetkiem osób młodych oraz wzrastającym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym.

Jednym z najczęściej stosowanych mierników zaawansowania procesu starzenia się jest wskaźnik starości, przedstawiający udział osób starszych wśród ogółu populacji. Wartość tego współczynnika w ciągu ostatnich lat systematycznie wzrasta. W 2012 roku współczynnik starości, przedstawiający udział kobiet w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyzn w wieku 65 lat i więcej wśród ogółu populacji, w gminie wyniósł 16,7% i był

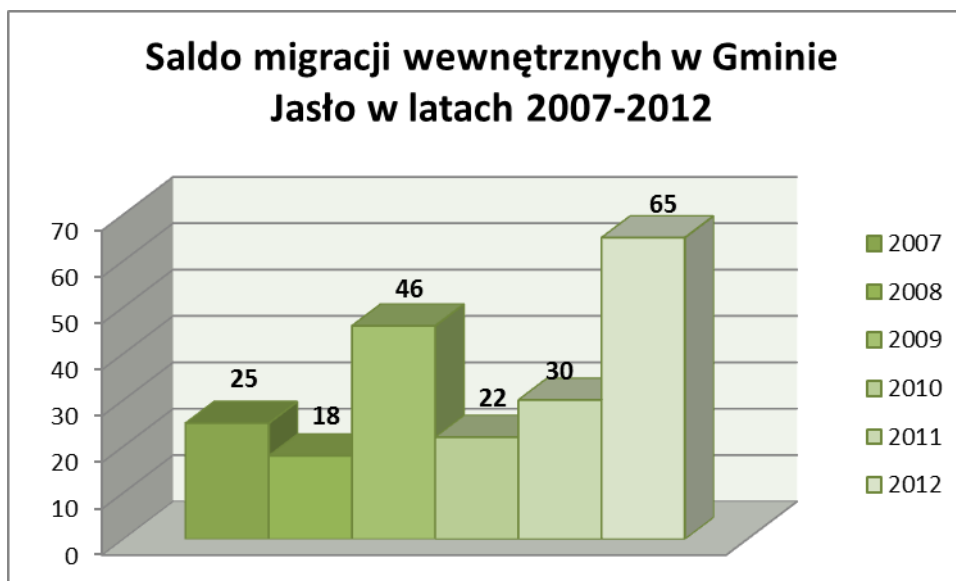
zbliżony dla wartości wskaźnika dla powiatu jasielskiego oraz całego województwa podkarpackiego oraz kraju. Innym miernikiem procesu starzenia się ludności jest indeks starości, wyrażający liczbę osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. W 2012 roku wskaźnik ten, obliczony dla ludności w Gminie Jasło przyjął wartość 83,9 (dla porównania – powiat jasielski – 88,1; województwo podkarpackie – 85,9; Polska – 97,1). Starzenie się społeczeństwa wraz ze zmniejszającym się przyrostem naturalnym przyczynia się do powstania problemów: ekonomicznego, finansowego oraz społecznego. Ten niekorzystny trend demograficzny zachodzi w skali ogólnokrajowej, pojawiające się natomiast problemy społeczne powinny być rozwiązywane lokalnie.

Migracje ludności to przemieszczenia związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) i przekroczeniem granicy administracyjnej jednostki terytorialnej. W ramach migracji wewnętrznych wyróżnia się migracje:

- międzywojewódzkie (przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego)
- wewnątrzwojewódzkie (zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego województwa)
- międzypowiatowe (przemieszczenia ludności z jednego powiatu do innego)
- wewnątrzpowiatowe (zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego powiatu).

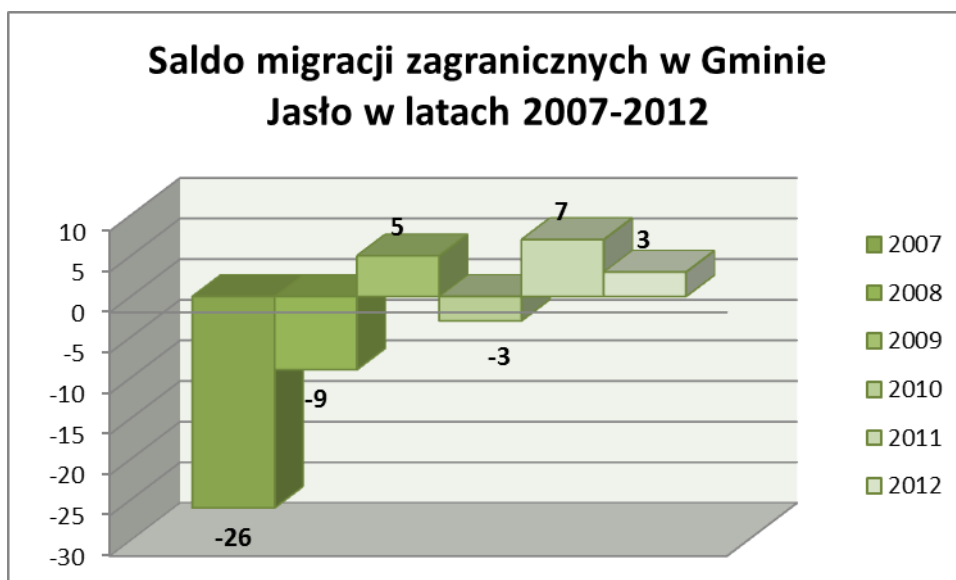
Migracje zagraniczne to wyjazdy za granicę i przyjazdy do kraju w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy.

Poniższy wykres przedstawia saldo migracji wewnętrznych, w obrębie kraju w przedziale czasu od 2007 do 2012 roku. W analizowanym okresie czasu, saldo migracji cały czas było dodatnie. Największy napływ ludności nastąpił w 2012 roku. Liczba ludności zamieszkującej gminę zwiększa się co roku w związku z procesem suburbanizacji, który wiąże się z opuszczaniem przez mieszkańców miast i osiedlaniem się migrantów w strefie podmiejskich gmin. W związku z bliskością miasta Jasło proces suburbanizacji, wraz z dodatnim przyrostem naturalnym, w Gminie Jasło przyczynia się do wzrostu liczby ludności w gminie.

Wykres 4. Saldo migracji wewnętrznych w Gminie Jasło w latach 2007-2012.
Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Poniższy wykres przedstawia saldo migracji zewnętrznych (zagranicznych) w Gminie Jasło w okresie czasu od 2007 do 2012 roku. Saldo migracji zewnętrznych w analizowanym czasie ulegało wahaniom. Największy odpływ ludności za granicę nastąpił w 2007 roku, natomiast największy napływ ludności z zagranicy wystąpił w 2010 roku.

Wykres 5. Saldo migracji zagranicznych w Gminie Jasło w latach 2007-2012.
Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

5. Diagnoza warunków życia mieszkańców oraz istniejących problemów społecznych w Gminie Jasło

5.1. Edukacja, ochrona zdrowia, kultura, sport i rekreacja

Potencjał demograficzny gminy jest duży, problemem jest natomiast niski poziom wykształcenia mieszkańców. Na terenie gminy znajdują się placówki oświatowe, które zapewniają dzieciom możliwość kształcenia się na różnych etapach rozwoju. W gminie istnieje infrastruktura sportowa i rekreacyjna oraz aktywnie działający Gminny Ośrodek Kultury.

5.1.1. Edukacja

Rozwój współczesnej gospodarki w coraz większym stopniu opiera się na wiedzy. Dane dotyczące wykształcenia mieszkańców Gminy Jasło pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego, który przeprowadzony został w 2002 roku. Od tego czasu wzrosła dostępność szkolnictwa oraz liczba osób, które decydują się zdobywać coraz wyższe wykształcenie, dlatego też można przypuszczać, że w chwili obecnej wykształcenie mieszkańców będzie bardziej korzystne od wskaźników prezentowanych w tabeli. Dla porównania w tabeli przedstawione zostały dane dotyczące wykształcenia mieszkańców powiatu jasielskiego w 2002 i 2011 roku.

Tab.5. Ludność faktycznie zamieszkała w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia na podstawie wyników spisów w latach 2002 i 2011. Źródło: Główny Urząd Statystyczny (2012). Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Podstawowe informacje o sytuacji demograficzno-społecznej ludności Polski oraz zasobach mieszkaniowych. Warszawa.

Poziom wykształcenia	2002	2002	2002	2011	2011
	% ludności Gmina Jasło	% ludności Powiat jasielski	% ludności Polska	% ludności Powiat jasielski	% ludności Polska
Wyższe	4,6	6,9	9,9	12,2	16,8
Średnie i policealne	26	28,5	31,5	29,4	31,4
Zasadnicze zawodowe	29,7	26	23,2	24,5	21,5
Podstawowe ukończone i gimnazjalne**	35,5	33,6	29,8	25,9	23,8
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	3,9	3,6	3,6	1	1,4

** w 2002 roku wykształcenie wyłącznie podstawowe

Wykształcenie mieszkańców Gminy Jasło oraz całego powiatu jasielskiego w 2002 roku było niższe w porównaniu do poziomu wykształcenia wszystkich Polaków. Kolejny Narodowy Spis Powszechny z 2011 roku pokazał poprawę poziomu wykształcenia wszystkich Polaków. Wykształcenie mieszkańców powiatu jasielskiego uległo poprawie, jednakże mieszkańcy powiatu jasielskiego w 2011 roku charakteryzowali się niższym poziomem wykształcenia od poziomu wykształcenia wszystkich Polaków. W 2002 roku wykształcenie mieszkańców Gminy Jasło było nieco gorsze od wykształcenia mieszkańców powiatu jasielskiego, dlatego też można spodziewać się, że również w 2011 roku poziom wykształcenia mieszkańców gminy był mniej korzystny.

Na terenie gminy znajdują się placówki oświatowe, które zapewniają dzieciom możliwość kształcenia się na różnych etapach rozwoju. Na terenie gminy funkcjonują placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa w Jareniówce,
- Zespół Szkół w Trzciny,
- Zespół Szkół w Osobnicy,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Osobnicy,
- Szkoła Podstawowa w Opaciu,
- Zespół Szkół w Warzycach,
- Zespół Szkół w Szebniach,
- Szkoła Podstawowa w Niepli.

Według danych GUS (Bank Danych Lokalnych) w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2012/2013 uczyły się 692 osoby, w szkołach gimnazjalnych – 409 osób.

Nowoczesna gospodarka o dużym potencjale innowacyjności wymaga rozwijania umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii komunikacyjnych. Miejscem wyrównywania szans dzieci, już na wczesnych etapach edukacji, w tym zakresie może być szkoła. Istotnymi informacjami, dającymi obraz na temat rozwoju społeczeństwa informacyjnego w gminie, są statystyki dotyczące dostępu uczniów do komputerów w szkole, w tym również dostępu do komputerów z dostępem do Internetu. Poniższa tabela przedstawia informacje na ten temat.

Tab.6. Dostęp uczniów w Gminie Jasło do komputerów z dostępem do Internetu w szkołach. GUS. Vademecum Statystyczne Samorządowca 2012.

		2009/10	2010/11	2011/12
Komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów w szkołach	Szkoły podstawowe	133	127	128
	Szkoły gimnazjalne	60	60	61
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach	Szkoły podstawowe	6	6	6
	Szkoły gimnazjalne	8	8	7

W badaniu w ramach Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Jasło w 2013 roku, uczniowie szkół podstawowych oraz gimnazjalnych pytani byli o swoje doświadczenia związane z używaniem komputera. Niewielki odsetek badanych uczniów nie posiadał dostępu do komputera w domu (0,9% uczniów szkół podstawowych oraz 1,7% uczniów szkół gimnazjalnych). Uczniowie, którzy mieli w domu dostęp do komputera, spędzali przed nim najczęściej od 1 do 3 godzin dziennie; 0,9% uczniów szkół podstawowych oraz 7% badanych gimnazjalistów przyznawało, że poświęca tej czynności ponad 5 godzin dziennie. Należy podkreślić, że korzystanie z komputera było ulubioną formą spędzania wolnego czasu dla 55,9% badanych uczniów szkół podstawowych i 51,9% badanych gimnazjalistów. Badani uczniowie najczęściej korzystali z Internetu (63,9% uczniów szkoły podstawowej, 77,4% gimnazjalistów). Młodzi mieszkańcy gminy często korzystają z nowoczesnych technologii komunikacyjnych. Dostępność oraz kompetencje związane z technologiami komunikacyjnymi mniejsze są wśród starszych mieszkańców, a także osób mniej wykształconych.

Aktywność obywatelska oraz umiejętność współpracy i wymiany wiedzy stają się kluczowe w obliczu wyzwań współczesnej gospodarki oraz przyczyniają się do powiększania dobrobytu społecznego. Pobudzanie aktywności mieszkańców, ich zaangażowania w sprawy lokalne oraz kształtowanie odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych stają się największym wyzwaniem stojącym przed lokalnymi władzami oraz instytucjami działającymi na terenie gminy. Badanie prowadzone w ramach Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Jasło w 2013 roku dostarcza danych, wskazujących na stosunkowo niewielką aktywność mieszkańców. Wraz z wiekiem młodych mieszkańców, maleje odsetek badanych, którzy

angażują się w wolnym czasie w działalność różnych organizacji - 9,9% badanych uczniów szkół podstawowych i 16,9% badanych gimnazjalistów przyznało, że ich ulubioną formą spędzania wolnego czasu jest udział w pracach różnych organizacji.

Na terenie Gminy Jasło w 2012 roku działały 34 stowarzyszenia i organizacje społeczne (GUS, Bank Danych Lokalnych), w większości były to uczniowskie i ludowe kluby sportowe oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej. Jednym ze wskaźników pozwalających na określenie wielkości sektora pozarządowego jest liczba fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych przypadających na 10 tysięcy ludności. W 2012 roku na 10 tysięcy mieszkańców Gminy Jasło przypadało 21 fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych (GUS, dla porównania 29 fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych przypadało na 10 tysięcy ludności powiatu jasielskiego, 30 fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych przypadało na 10 tysięcy ludności województwa podkarpackiego, 30 fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych przypadało na 10 tysięcy ludności Polski w 2012 roku).

5.1.2. Ochrona zdrowia

W Jaśle funkcjonuje Samodzielny Publiczny Miejsko-Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej, którego obszar działania w zakresie opieki zdrowotnej obejmuje miasto i gminę. Na terenie gminy Jasło funkcjonują trzy przychodnie: Wiejski Ośrodek Zdrowia w Osobnicy, Wiejski Ośrodek Zdrowia w Szebniach oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Warzycach. Wiejskie Ośrodki zapewniają mieszkańcom gminy tylko podstawową opiekę medyczną oraz stomatologiczną. Ponadto w Bierówce oraz Osobnicy funkcjonują gabinety rehabilitacji. Mieszkańcy Gminy Jasło mogą również korzystać ze specjalistycznej opieki zdrowotnej w Szpitalu Specjalistycznym w Jaśle. W 2012 roku na jeden zakład opieki zdrowotnej przypadało 5447 mieszkańców.

5.1.3. Kultura, sport i rekreacja

Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Kultury w Trzcinicy, a także Gminna Biblioteka Publiczna w Jasle z siedzibą w Szebniach, z Filiami w Osobnicy, Trzcinicy, oraz Warzycach. Poniższa tabela przedstawia wybrane wskaźniki dotyczące kultury i sztuki w Gminie Jasło.

Tab. 7. Wskaźniki dotyczące kultury i sztuki (działalność bibliotek, domów, ośrodków kultury i świetlic) w Gminie Jasło. Opracowanie własne na podstawie danych Bank Danych Lokalnych GUS.

Wskaźniki	2008	2009	2010	2011	2012
Ludność na 1 placówkę biblioteczną	2635	3174	4053	4069	4085
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	97	95	93	94	88
Imprezy ogółem	-	123	-	86	87
Uczestnicy imprez	-	2630	-	4000	4100
Zespoły artystyczne	-	3	-	4	4
Członkowie zespołów artystycznych	-	56	-	105	105
Koła (kluby)	-	0	-	15	15
Członkowie kół	-	0	-	150	150

Celem Gminnego Ośrodka Kultury w Jasle z siedzibą w Trzcinicy jest upowszechnianie kultury poprzez organizację świetlic, zespołów oraz prowadzenie innych form działalności kulturalnej. Przy Gminnym Ośrodku Kultury działa Orkiestra Dęta z Osobnicy oraz Kapela Ludowa „Trzcinicoki”. W 15 miejscowościach gminy funkcjonują również świetlice młodzieżowe, w których dzieci i młodzież mogą atrakcyjnie spędzić wolny czas. W świetlicach młodzieżowych organizowane są warsztaty plastyczne (malarstwo, szkic, bibułkarstwo) oraz imprezy sportowe (turniej szachowy, tenisa stołowego oraz bilardowy). W zajęciach organizowanych w świetlicach korzysta 1205 dzieci, w tym 27 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

Tab. 8. Wskaźniki dotyczące sportu i rekreacji w Gminie Jasło. Opracowanie własne na podstawie danych Bank Danych Lokalnych GUS.

Wskaźniki	2008 rok	2010 rok	2012 rok
Kluby	11	10	7
Członkowie	657	462	273
Ćwiczący ogółem	525	382	229
Ćwiczący do lat 18 ogółem	345	245	119
Sekcje sportowe	16	13	11

Infrastruktura sportowa w gminie obejmuje głównie obiekty sportowe zlokalizowane przy szkołach – sale gimnastyczne oraz boiska szkolne (Niepla, Szebnie, Warzyce, Trzcinica, Osobnica). W Trzcinicy znajduje się pełnometrażowe boisko lekkoatletyczne oraz do piłki nożnej, w Żółkowie – plac sportowo-rekreacyjny, natomiast w Chrzastówce – boisko do koszykówki oraz kort tenisowy. Na terenie gminy zlokalizowane są ponadto wiejskie boiska sportowe (Niepla, Kowalowy, Łaski, Zimna Woda, Osobnica, Warzyce, Szebnie). Przez gminę przebiega spacerowy szlak turystyczny Wojaszówka - Jasło - Kołaczyce – Skołyszyn. W Trzcinicy cennym zabytkiem jest skansen archeologiczny nazywany „Karpacką Troją”. Ten kompleks muzealny powstał w miejscu odkrycia jednego z najstarszych w Polsce grodzisk, którego początki sięgają około 2000 lat p. n. e, czyli początków epoki brązu.

W gminie organizowane są liczne imprezy okolicznościowe, między innymi, Górski spływ kajakowy rzeką Wisłoką, Międzynarodowy Festiwal Folkloru Karpat, Młodzieżowy Festiwal Kultury Pogranicza, konkurs Grand Prix w tenisie stołowym oraz inne. W ramach promocji gminy działa również Lokalna Grupa Działania „Nowa Galicja”, zrzeszająca przedstawicieli gmin: Jasło, Kołaczyce, Tarnowiec, Dębowiec oraz Osiek Jasielski.

5.2. Rynek pracy i bezrobocie

Bezrobocie jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w gminie. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych z terenu gminy, większość stanowią osoby bez prawa do zasiłku. Problemem jest znaczny odsetek osób młodych, bez wykształcenia średniego oraz osoby długotrwale bezrobotne.

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Długotrwale bezrobocie często prowadzi do ubóstwa oraz marginalizacji społecznej.

Na terenie Gminy Jasło znajdują się złoża ropy naftowej oraz gazu ziemnego, surowce skalne oraz glinki bitumiczne. Podstawą utrzymania mieszkańców gminy jest, przede wszystkim, praca w zakładach przemysłowych w Jasle, a także prowadzenie niewielkich gospodarstw rolniczych.

W 2012 roku w rejestrze REGON wpisane było 914 podmiotów gospodarki narodowej, w tym w sektorze rolniczym – 24 podmioty, w sektorze przemysłu i budownictwa – 222 podmioty, pozostała działalność – 668 podmiotów. Zdecydowaną większość stanowią niewielkie podmioty gospodarcze, w których jest zatrudnionych 0-9 osób (879 podmiotów).

Tab.9. Podmioty gospodarki narodowej - wskaźniki. GUS. 2012 rok.

Wskaźniki - 2012 rok	Gmina Jasło	Powiat jasielski	Województwo podkarpackie	Polska
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności	559	667	728	1032
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	7,7	8,2	8,7	12

Według danych Bank Danych Lokalnych GUS, w powiecie jasielskim stopa bezrobocia rejestrowanego w 2012 roku, wynosiła 18,9% i była wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowanego dla kraju (13,4%), była również wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowanego dla województwa podkarpackiego (16,4%).

W 2012 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie wyniósł 14,2% i był zbliżony do wartości tego wskaźnika dla powiatu jasielskiego – 14,1% (Bank Danych Lokalnych GUS).

Na koniec grudnia 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jasle zarejestrowane były 1472 osoby bezrobotne z terenu Gminy Jasło, w tym 13% zarejestrowanych bezrobotnych było uprawnionych do zasiłku. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące struktury bezrobotnych mieszkańców Gminy Jasło ze względu na ich wiek.

Tab.10. Struktura bezrobotnych mieszkańców Gminy Jasło – podział ze względu na wiek.
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jasle.

Struktura bezrobotnych – ze względu na wiek bezrobotnych Dane w dn.31 grudnia	2011 rok	2012 rok
Do 24 lat	332	336
Od 25 do 34 lat	404	420
Od 35 do 44 lat	329	327
Od 45 do 54 lat	272	284
Od 55 lat do 59 lat	75	88
Od 60 do 64 lat	19	17

Analizując strukturę bezrobotnych mieszkańców gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jasle w 2012 roku, należy zauważyć, że sporą grupę stanowią osoby młode, w wieku do 35 lat (51,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców).

Tab.11. Struktura bezrobotnych mieszkańców Gminy Jasło – podział ze względu na poziom wykształcenia. Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle.

Struktura bezrobotnych – ze względu na poziom wykształcenia	2011 rok	2012 rok
Dane w dn.31 grudnia		
Wyższe	127	132
Policealne i średnie zawodowe	395	412
Średnie ogólnokształcące	100	113
Zasadnicze zawodowe	478	503
Gimnazjalne i poniżej	331	312

Wśród zarejestrowanych w 2012 roku bezrobotnych mieszkańców gminy największy odsetek stanowią osoby bez wykształcenia średniego (55,4% ogółu zarejestrowanych mieszkańców gminy)

Tab.12. Struktura bezrobotnych mieszkańców Gminy Jasło – podział ze względu na czas pozostawania bez pracy. Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle.

Struktura bezrobotnych – ze względu na czas pozostawania bez pracy	2011 rok	2012 rok
Dane w dn.31 grudnia		
Do 1 miesiąca	92	128
1-3 miesiące	209	262
3-6 miesięcy	218	215
6-12 miesięcy	232	184
12-24 miesiące	270	252
Powyżej 24 miesięcy	410	431

Nieco mniej niż połowę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne. W 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaśle zarejestrowanych było 46,4% mieszkańców Gminy Jasło, którzy pozostawali bez pracy powyżej 12 miesięcy, w tym 29,3% bezrobotnych mieszkańców gminy – powyżej 24 miesięcy. Osoby te znajdują się w szczególnie niekorzystnej sytuacji, gdyż długotrwałe bezrobocie powoduje utratę uprawnień i umiejętności zawodowych, co w istotny sposób utrudnia powrót na rynek pracy.

Osoby bezrobotne z terenu Gminy Jasło mogą uzyskać pomoc w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej oraz Powiatowym Urzędzie Pracy

w Jasle. Należy podkreślić, że w Diagnozie Lokalnych Zagrożeń Społecznych zaledwie 15,4% badanych dorosłych mieszkańców przyznało, że posiada wiedzę na temat lokalnych działań wspierających osoby bezrobotne i zagrożone wykluczeniem społecznym, pomimo, że bezrobocie jest poważnym problemem w gminie.

5.3. Wykluczenie społeczne

Ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność opiekuńczo-wychowawcza. są najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle.

Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines. Z powodu podejmowania prac dorywczych i potrzeby oszczędzania, takie osoby nie uczestniczą czynnie w życiu społecznym ani nie korzystają z dóbr kulturowych. Do grup szczególnie zagrożonych ubóstwem można zaliczyć rodziny, w których członkowie utrzymują się z niezarobkowych źródeł, innych niż renta czy emerytura. Utrwalanie się biedy powoduje zmianę stylu życia rodziny oraz przyczynia się do powstania wielu niekorzystnych zjawisk, jak: zaniedbania w opiece i wychowaniu, alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość.

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej w latach 2010-2012 było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność opiekuńczo-wychowawcza. W badaniu w ramach Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w 2013 roku, wśród najczęściej wymienianych przez respondentów grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, znalazły się osoby starsze (41,7% badanych), rodziny wielodzietne (37,5% badanych) oraz osoby uzależnione (32,5% badanych).

Tab. 13. Powody przyznania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle.

Powody przyznania pomocy społecznej	2010 rok		2011 rok		2012 rok	
	rodziny	osoby	rodziny	osoby	rodziny	osoby
Ubóstwo	383	1376	378	1240	398	1283
Bezdomność	1	1	3	3	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	44	264	37	219	42	253
Bezrobocie	387	1477	377	1318	382	1294
Niepełnosprawność	166	546	163	472	179	529
Długotrwała lub ciężka choroba	101	269	92	228	101	247
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	64	283	56	216	53	208
Przemoc w rodzinie	0	0	2	11	5	20
Alkoholizm	17	48	20	46	20	53
Narkomania	0	0	0	0	0	0

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą liczyć na pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym w formie świadczeń pieniężnych (zasiłek celowy, zasiłek okresowy, zasiłek stały, zasiłek celowy specjalny). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy również pomoc rzeczową i finansową oraz pomoc o charakterze niepieniężnym, do której zaliczyć można pracę socjalną, opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, sprawienie pogrzebu, zapewnienie schronienia, odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, dożywianie dzieci, gorący posiłek. W Gminie Jasło występuje problem głodu dzieci, który związany jest ze złym sposobem odżywiania. W 2012 roku objęto pomocą w formie dożywiania 356 dzieci. W 2012 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej opłacił pobyt w domu pomocy społecznej 14 osobom (10 osobom w 2010 roku, 11 osobom w 2011 roku).

5.4. Zagrożenia współczesnej rodziny

W Gminie Jasło istnieją rodziny z problemami wychowawczymi oraz takie, w których występuje przemoc w rodzinie. Problemy rodzin niewydolnych wychowawczo oraz zjawisko przemocy w rodzinie nasila się w ostatnim czasie w gminie. Grupą szczególnie zagrożoną wykluczeniem społecznym są rodziny wielodzietne.

Zgodnie z art.16 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka rodzina jest naturalną podstawową komórką społeczną³, spełniającą wiele funkcji w społeczeństwie. Obecnie zagrożeniem dla stabilizacji życia rodzinnego w Polsce są trudności na rynku pracy i problemy finansowe. Bezrobocie głównych żywicieli rodziny, trwałe ubóstwo mogą przyczynić się do wystąpienia szeregu niekorzystnych zjawisk, jak przemoc w rodzinie, przestępczość, alkoholizm, niedożywienie dzieci, brak należytej opieki i działań wychowawczych, choroby somatyczne i psychiczne.

W 2012 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej korzystały 53 rodziny z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym 33 rodziny niepełne oraz 20 rodzin wielodzietnych, a także 42 rodziny otrzymujące pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, w tym 36 rodzin wielodzietnych. Poniższa tabela przedstawia typy rodzin objętych pomocą społeczną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle w 2012 roku.

³ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Tab. 14. Typy rodzin objęte pomocą społeczną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle w 2012 roku.

Typy rodzin korzystających z pomocy – liczba rodzin	2012 rok
Rodziny z dziećmi ogółem, w tym	275
z 1 dzieckiem	101
z 2 dzieci	106
z 3 dzieci	41
z 4 dzieci	14
z 5 dzieci	8
z 6 dzieci	4
z 7 lub więcej dzieci	1
Rodziny niepełne ogółem, w tym:	44
z 1 dzieckiem	21
z 2 dzieci	14
z 3 dzieci	7
z 4 lub więcej dzieci	2
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	89

Zjawisko przemocy w rodzinie występuje na terenie Gminy Jasło, o czym świadczą przedstawione poniżej statystyki:

- W 2011 roku miało miejsce 8 interwencji dotyczących przemocy w rodzinie. Przemoc dotknęła 13 osób, w tym 10 kobiet, mężczyznę, 2 nieletnich w przedziale 13-18 lat. Sprawcami przemocy w rodzinie było 8 osób, w tym 8 mężczyzn. Siedmiu sprawców znajdowało się pod wpływem alkoholu. Podczas interwencji obecnych było dwoje dzieci.
- W 2012 roku miało miejsce **46** interwencji dotyczących przemocy w rodzinie. Przemoc dotknęła **56** osób, w tym **39** kobiet, **16** mężczyzn, małoletniego do 13 roku życia oraz **7** nieletnich w przedziale 13-18 lat. Sprawcami przemocy było **46** osób, w tym **jedna** kobieta i **45** mężczyzn. **36** sprawców przemocy znajdowało się pod wpływem alkoholu. Podczas interwencji obecnych było **8** dzieci.
- W 2012 roku związku z procedurą „Niebieskie Karty” sporządzono **111** wniosków, w tym 40 wniosków skierowano do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 8 wniosków do placówek służby zdrowia, 12 wniosków do sądów i Prokuratury, 49 wniosków skierowano do innych instytucji i organizacji, zaś 2 wnioski – inne.

- W 2011 roku, w związku z procedurą „Niebieskie Karty”, sporządzono 10 wniosków, w tym 5 wniosków skierowano do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jeden wniosek do sądów i Prokuratury, 4 wnioski skierowano do innych instytucji i organizacji.

Na terenie gminy działa system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, pracy Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, pomocy psychologicznej dla ofiar przemocy w Grupie Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, pomocy psychologicznej dla dzieci, pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej oraz socjalnej dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz ścisłej współpracy różnych instytucji, w szczególności Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Komendy Powiatowej Policji w Jasle. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodzi Koordynator oraz przedstawiciele: Urzędu Gminy, Policji, Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pedagogów Szkolnych, Kuratora Sądowego i Służby Zdrowia. W 2012 roku w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego pracowało 46 grup roboczych, które prowadziły 128 postępowań w ramach procedury „Niebieskie Karty”

5.5. Uzależnienia od substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych występuje wśród mieszkańców Gminy Jasło, na terenie gminy prowadzone są działania, których celem jest przeciwdziałanie temu zjawisku. Najbardziej rozpowszechnione jest wśród uczniów spożywanie napojów alkoholowych oraz palenie wyrobów tytoniowych. Stosunkowo nieduży problem stanowi dostępność oraz doświadczenia młodych mieszkańców z narkotykami i dopalaczami.

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiążą się nie tylko konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, ale również stanowi ona problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych. Niepokojące jest zjawisko stałego obniżania się granicy wieku inicjacji alkoholowej

młodzieży.⁴ Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy oraz wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem 55), w tym:

- do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
  - do 4,5% - **30**
  - od 4,5% do 18% - **29**
  - powyżej 18% - **19**
- do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
  - do 4,5% - **7**
  - od 4,5% do 18% - **6**
  - powyżej 18% - **6**

Zakres badania w ramach Diagnozy Lokalnych Problemów Społecznych obejmuje szereg problemów, w tym spożywania alkoholu i narkotyków przez dorosłych mieszkańców, a także doświadczeń młodych mieszkańców z substancjami psychoaktywnymi. Stosunkowo nieduży odsetek badanych mieszkańców (11,8%) wskazał na częste spożywanie alkoholu (przynajmniej raz w tygodniu lub prawie codziennie), zaś 14,7% badanych dorosłych mieszkańców Gminy Jasło przyznało, że przynajmniej raz w życiu zażyło narkotyki. Poniższa tabela przedstawia statystyki dotyczące doświadczeń uczniów szkół podstawowych oraz gimnazjalnych z substancjami psychoaktywnymi.

---

⁴ Minkiewicz A. (2001) Patologia społeczna. W: Kurzynowski A. (red.), *Polityka społeczna*. Warszawa: Instytut Gospodarstwa Społecznego SGH, s. 291-292.

Tab. 15. Nasilenie określonych problemów społecznych w poszczególnych grupach wiekowych. Diagnoza Zagrożeń Społecznych w Gminie Jasło w 2013 roku.

Problem społeczny	Szkoła Podstawowa		Gimnazjum	
	N	%	N	%
Picie alkoholu	6	5,4	107	44
Palenie papierosów	6	5,4	75	31,1
Używanie narkotyków	1	0,9	15	6,2
Używanie dopalaczy	2	1,8	9	3,7

N – ilość osób, które przyznają się do używania środków psychoaktywnych oraz papierosów

Dane zamieszczone w powyższej tabeli przedstawiają odpowiedzi uczniów na pytania o przynajmniej jednorazowe doświadczenie z napojami alkoholowymi, papierosami, narkotykami i dopalaczami, odnoszą się one do zjawiska eksperymentowania przez dzieci i młodzież z tymi substancjami. Wraz z wiekiem badanych uczniów wzrasta odsetek osób sięgających po wybrane rodzaje substancji psychoaktywnych. Najbardziej rozpowszechnione jest wśród uczniów spożywanie napojów alkoholowych oraz palenie wyrobów tytoniowych.

Na terenie gminy mają miejsce zdarzenia związane z nadużywaniem alkoholu oraz używaniem substancji psychoaktywnych. Poniżej przedstawione zostały statystyki związane z rodzajem przestępstwa/wykroczenia pod wpływem środków odurzających (2012 rok):

- **18** osób prowadziło pojazdy na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości (22 osoby w 2011 roku)
- **12** osób prowadziło pojazdy na drodze publicznej po użyciu alkoholu (8 osób w 2011 roku)
- **0** przypadków podejmowania czynności zawodowych pod wpływem alkoholu (1 przypadek w 2011 roku)
- **jeden** wypadek pod wpływem alkoholu (2 wypadki w 2011 roku)
- **2** czyny karalne popełnione przez nieletnich (4 czyny w 2011 roku)
- **16** osób zatrzymanych do wytrzeźwienia (14 osób w 2011 roku)

Problem nadużywania alkoholu występuje w Gminie Jasło, istnieją ośrodki i instytucje, oferujące specjalistyczną pomoc, z której mogą korzystać osoby z problemami alkoholowymi. W gminie realizowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2012:

- Odbyło się **31** ogólnych posiedzeń (33 posiedzenia w 2011 roku).
- Przeprowadzono **41** rozmów (44 rozmowy w 2011 roku).
- Przeprowadzono **0** kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (8 kontroli w 2011 roku).
- W 2012 roku wydano **38** postanowień opiniujących lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym **10** dotyczących jednorazowego zezwolenia oraz **38** dotyczących zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.
- W 2011 roku wydano **43** postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym **12** dotyczących jednorazowego zezwolenia oraz **31** dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.
- W 2012 roku do Komisji wpłynęło 41 wniosków o leczenie odwykowe, wydano 23 zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych oraz skierowano 13 wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego.

W gminie organizowane są różne działania profilaktyczne dla młodzieży w formie warsztatów i programów. W 2011 roku zrealizowano następujące oddziaływania profilaktyczne: „Nie pal przy mnie”, „Kodeks zdrowego życia”, „Saper, czyli jak rozminować agresję”, „Trzymaj formę”, „Tytoń, narkotyki, dopalacze”, „Bezpieczne zachowanie w szkole, w domu, na ulicy”, „Bezpieczny uczeń – bezpieczna szkoła” oraz inne, w których uczestniczyło 860 uczniów, 15 nauczycieli i 132 rodziców.

W 2012 roku zrealizowano następujące oddziaływania profilaktyczne: „Czyste powietrze wokół nas”, „Ratujemy, uczymy ratować”, „Jak zintegrować zespół klasowy”, „Kibole, blockersi, szalikowcy”, „Kodeks zdrowego życia” i inne, w których uczestniczyło 1016 uczniów, 29 nauczycieli oraz 172 rodziców.

W gminie organizowane są również pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2011 roku w zajęciach uczestniczyło 1600 osób, w 2012 roku – 800 osób.

W badaniu dorosłych mieszkańców, prowadzonym w ramach Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Jasło, 11,3% badanych mieszkańców przyznało, że posiada wiedzę na temat prowadzonych lokalnie działań, które mają na celu przeciwdziałanie i zapobieganie uzależnieniu od alkoholu i narkotyków.

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest użyteczną i coraz powszechniej stosowaną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Metoda ta łączy analizę wnętrza, jak i otoczenia organizacji oraz badanie szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizie SWOT poddawane są nie tylko przedsiębiorstwa, ale również powiaty oraz gminy. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Przedstawione poniżej czynniki obejmują mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia. W analizie odnoszono się do kwestii społecznych w Gminie Jasło.

Mocne Strony

- Korzystna struktura demograficzna
- Duże zasoby siły roboczej
- Liczne zabytki, bogata historia
- Wzrastająca liczba mieszkańców
- Dobre rozpoznanie przez władze lokalne i instytucje istniejących problemów społecznych w gminie
- Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej, Klubów Sportowych oraz innych organizacji
- Prowadzenie działań mających na celu rozwijanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
- System przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Słabe Strony

- Niski poziom wykształcenia mieszkańców oraz niechęć mieszkańców do samokształcenia
- Niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych
- Wysoka stopa bezrobocia, występowanie ukrytego bezrobocia oraz niskie kwalifikacje osób bezrobotnych
- Brak ofert pracy
- Problem występowania długotrwałego bezrobocia, bezrobocia wśród młodych mieszkańców oraz dziedziczenia bezrobocia
- Niski poziom dochodów ludności
- Niekorzystna struktura gospodarstw rolnych
- Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców
- Słabo rozwinięty wolontariat

Szanse

- Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych
- Wzrost dochodów mieszkańców gminy
- Dalszy rozwój oferty sportowej i kulturalnej
- Wzrost zaangażowania mieszkańców w działania w ramach wolontariatu
- Dalszy rozwój oferty edukacyjnej oraz dostosowywanie jej do zapotrzebowania rynku pracy
- Promocja gminy, działania wspierające przedsiębiorczość mieszkańców oraz rozwój turystyki
- Dostępność środków unijnych
- Wzrost ułatwień w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej
- Wykorzystanie możliwości związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego
- Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy
- Dalszy rozwój trzeciego sektora, działającego na terenie gminy
- Rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą

Zagrożenia

- Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień
- Negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych
- Zmniejszenie się środków na realizowanie działań pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście zadań oraz niewielkim wzroście zatrudnienia
- Nasilanie się zjawiska przemocy w rodzinie
- Ubożenie części mieszkańców gminy, przyczyniające się do bezdomności, uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz innych patologii społecznych
- Wysoka konkurencja ze strony firm prowadzących działalność gospodarczą na terenie Jasła

7. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Jasło przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w gminie. Priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie gminy powinny być: przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji społecznych, wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży, stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz rozwijanie kapitału społecznego mieszkańców.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020 brzmi:

Zapewnienie mieszkańcom Gminy Jasło wysokiego poziomu i jakości życia, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz równego dostępu do kultury i edukacji, aktywne przeciwdziałanie marginalizacji oraz wykluczeniu społecznemu.

Powyższe hasło jest wyrazem potrzeby wypracowania wspólnej wizji wszystkich instytucji działających na terenie gminy. Cele szczegółowe oraz wynikające z nich kierunki działań stanowią uszczegółowienie misji oraz mają przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych istniejących w gminie. W Strategii zostały również określone cele strategiczne oraz wynikające z nich kierunki działań.

Poniższy schemat przedstawia cel główny oraz cele strategiczne wyznaczające kierunki działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020.

MISJA

Zapewnienie mieszkańcom Gminy Jasło wysokiego poziomu i jakości życia, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz równego dostępu do kultury i edukacji, aktywne przeciwdziałanie marginalizacji oraz wykluczeniu społecznemu.

I CEL STRATEGICZNY

Zintegrowana polityka społeczna

II CEL STRATEGICZNY

Skuteczny system opieki nad rodziną

III CEL STRATEGICZNY

Promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

IV CEL STRATEGICZNY

Integracja społeczna i zawodowa

Realizacja wizji opierać się będzie na realizacji czterech celów strategicznych. Poniżej przedstawiono cele szczegółowe przypisane celom strategicznym.

I CEL STRATEGICZNY

Zintegrowana polityka społeczna

Jednym z kluczowych zadań polityki społecznej w Gminie Jasło jest dalsza integracja współpracy wszystkich instytucji działających w tym obszarze.

I CEL SZCZEGÓŁOWY

Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na cele społeczne

Kierunki działań:

1. Prowadzenie systematycznego monitoringu problemów społecznych oraz analizy istniejących zasobów.
2. Prowadzenie analiz dotyczących efektywności, skuteczności oraz trafności udzielanej pomocy.
3. Kontynuowanie działań w zakresie ustawicznego kształcenia kadr.
4. Opracowywanie i realizowanie programów i projektów mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych.

II CEL SZCZEGÓŁOWY

Budowanie szerokiego partnerstwa społecznego

Kierunki działań:

1. Realizacja Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.
2. Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów.
3. Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu wśród mieszkańców.

II CEL STRATEGICZNY

Skuteczny system opieki nad rodziną

Kluczowym zadaniem polityki społecznej w Gminie Jasło jest rozwijanie skutecznego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem, przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz przyczynianie się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

I CEL SZCZEGÓŁOWY

Skuteczny system opieki nad rodziną i dzieckiem

Kierunki działań:

1. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.
2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych poprzez dalszy rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz prowadzenie pracy socjalnej.
3. Realizacja programów dożywiania oraz wsparcia materialnego dla rodzin najuboższych.
4. Kontynuowanie zatrudnienia asystenta rodziny.
5. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej.
6. Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami.
7. Rozwijanie i wspieranie sektora organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży.

II CEL SZCZEGÓŁOWY

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Kierunki działań:

1. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
2. Wspieranie działań mających na celu prawidłowe funkcjonowanie grup wsparcia i samopomocy.
3. Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego.
4. Działania informacyjne i prewencyjne mające na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

III CEL STRATEGICZNY

Promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Kluczowym zadaniem polityki społecznej w Gminie Jasło jest również promocja zdrowego trybu życia mieszkańców, a także prowadzenie profilaktyki oraz działań mających na celu rozwiązywanie problemów uzależnień.

I CEL SZCZEGÓŁOWY

Poprawa zdrowia mieszkańców

Kierunki działań:

1. Wspieranie i promowanie badań profilaktycznych.
2. Organizowanie kampanii zdrowotnych i profilaktycznych związanych z poprawą stanu zdrowia mieszkańców gminy.
3. Wdrażanie programów promujących zdrowy styl życia.
4. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi na rzecz upowszechniania zdrowego stylu życia.

II CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwiązywanie problemu alkoholizmu i narkomanii

Kierunki działań:

1. Realizacja ustalanego co roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
2. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.
3. Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym.

4. Organizowanie i finansowanie, we współpracy z placówkami leczenia uzależnień, różnych form pracy uzupełniającej proces terapeutyczny organizowanych poza podstawowym procesem leczenia.
5. Wspieranie działań mających na celu powstawanie grup wsparcia i samopomocy.

IV CEL STRATEGICZNY

Integracja społeczna i zawodowa

Istotnym zadaniem jest integracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pobudzanie i wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych, starszych, bezrobotnych, a także zapewnianie tym grupom dostępu do aktywnego uczestnictwa społecznego i kulturalnego w życiu społeczeństwa.

I CEL SZCZEGÓŁOWY

Integracja zawodowa osób bezrobotnych, łagodzenie skutków bezrobocia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunki działań:

1. Monitorowanie sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Jaśle.
2. Zatrudnianie w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, praktyk i staży we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Jaśle.
3. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
4. Rozwój form wsparcia sprzyjających tworzeniu osobistego potencjału zatrudnienia osób bezrobotnych w trudnej sytuacji socjalno-bytowej i ich rodzin.
5. Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
6. Podejmowanie działań pobudzających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców.
7. Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.
8. Wzrost dostępu do lokali mieszkalnych dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością, w tym ofiar przemocy w rodzinie.

II CEL SZCZEGÓŁOWY

Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz starszych

Kierunki działań:

1. Stworzenie możliwości do pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, między innymi w ramach rozwijania prac społecznie użytecznych oraz poprzez promocję wolontariatu.
3. Wsparcie dla osób starszych i chorych poprzez pomoc w tworzeniu warunków dla funkcjonowania grup samopomocowych, np. kluby seniora.
4. Zintegrowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób starszych i niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.
5. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

8. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020 nie stanowi zbioru zamkniętego, wraz z rozpoznawanymi potrzebami możliwe jest projektowanie nowych przedsięwzięć, będących odpowiedzią na aktualne wyzwania. W okresie czasu, który obejmuje Strategia, wdrażane i realizowane będą, w zależności od potrzeb, programy i projekty dotyczące poszczególnych obszarów problemów społecznych, między innymi wspierania osób niepełnosprawnych, aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, wspierania rodzin i dzieci, wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców oraz integracji działań wszystkich instytucji.

Strategia jest dokumentem programującym życie społeczności lokalnej, dlatego też w sposób zamierzony została sformułowana na takim poziomie ogólności, aby była elastyczna i stwarzała możliwość dostosowywania realizowanych w oparciu o nią działań do zmieniających się zjawisk i problemów społecznych oraz zmian przepisów prawa, które wyznaczają obszary interwencji w polityce społecznej.

8.1. Monitoring i ewaluacja Strategii

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych planowane jest poprzez okresową ocenę stopnia osiągnięcia określonych kierunków priorytetowych i stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Za wykonywanie zbiorczych sprawozdań, gromadzenie i upowszechnianie zbiorczych danych z zakresu monitorowania stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Jasło. Zadaniem GOPS jest nadzór nad wdrażaniem Strategii, koordynowanie działań związanych z realizacją Strategii oraz opracowywanie i zgłaszanie propozycji zmian, które należy wprowadzić w Strategii. Za realizację wyżej wymienionych działań odpowiada powołany w tym celu koordynator.

Monitorowanie realizacji zadań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych planowane jest poprzez corocznie składane sprawozdanie z działalności GOPS z uwzględnieniem zadań wynikających z obowiązującej Strategii.

8.2. Źródła finansowania

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020 będą: budżet Państwa, budżet Gminy Jasło, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła.

9. Harmonogram Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jasło na lata 2014-2020

I CEL STRATEGICZNY Zintegrowana polityka społeczna					
I CEL SZCZEGÓŁOWY Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na cele społeczne					
Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Prowadzenie systematycznego monitoringu problemów społecznych oraz analizy istniejących zasobów.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Opracowanie raportu z monitoringu problemów społecznych oraz analiza zasobów	-	Bez kosztów z Budżetu Gminy
2. Prowadzenie analiz dotyczących efektywności, skuteczności oraz trafności udzielanej pomocy.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Opracowanie raportu na temat efektywności, skuteczności oraz trafności udzielanej pomocy	-	Bez kosztów z Budżetu Gminy
3. Kontynuowanie działań w zakresie ustawicznego kształcenia kadr.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe	Liczba szkoleń, w których brali udział pracownicy instytucji Liczba uczestników tych szkoleń	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
4. Opracowywanie i realizowanie programów i projektów mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zrealizowanych programów Liczba uczestników	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy, Fundusze strukturalne

I CEL STRATEGICZNY Zintegrowana polityka społeczna

II CEL SZCZEGÓŁOWY Budowanie szerokiego partnerstwa społecznego

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Realizacja Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje Pozarządowe	Liczba organizacji, z którymi została podpisana umowa	Wzrost	Budżet Gminy
2. Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Organizacje Pozarządowe	Liczba inicjatyw mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców	Wzrost	Budżet Gminy
3. Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu wśród mieszkańców.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Organizacje Pozarządowe	Liczba wolontariuszy	Wzrost	Budżet Gmin

II CEL STRATEGICZNY Skuteczny system opieki nad rodziną
I CEL SZCZEGÓŁOWY Skuteczny system opieki nad rodziną i dzieckiem

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Placówki Oświatowe, Placówki Służby Zdrowia, PCPR, Policja, Organizacje Pozarządowe	Zgodne ze wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań ujętymi w GPWR	Zgodnie z założeniami ujętymi w GPWR	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych poprzez dalszy rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz prowadzenie pracy socjalnej.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba zorganizowanych warsztatów Liczba uczestników tych warsztatów	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
3. Realizacja programów dożywiania oraz wsparcia materialnego dla rodzin najuboższych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia materialnego Liczba osób korzystających z programów dożywiania, w tym liczna dzieci	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy, Budżet Państwa
4. Kontynuowanie zatrudnienia asystenta rodziny.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	Wzrost	Budżet Gminy
5. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Organizacje Pozarządowe	Liczba i rodzaj zajęć, wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturowych Liczba uczestników zajęć i wydarzeń	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
6. Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe	Liczba placówek oświatowych, z którymi współpracuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej		Bez kosztów z Budżetu Gminy
7. Rozwijanie i wspieranie sektora organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe	Liczba wspieranych organizacji pozarządowych	Wzrost	Budżet Gminy

II CEL STRATEGICZNY Skuteczny system opieki nad rodziną

II CEL SZCZEGÓŁOWY Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komenda Powiatowa Policji w Jaśle, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaśle, Placówki Oświatowe	Zgodne ze wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań ujętymi w GPPPwR	Zgodnie z założeniami GPPPwR	Budżet Gminy, Budżet Państwa
2. Wspieranie działań mających na celu prawidłowe funkcjonowanie grup wsparcia i samopomocy.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba grup wsparcia i samopomocy Liczba uczestników grup wsparcia i samopomocy	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
3. Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Zespół Interdyscyplinarny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba założonych „Niebieskich Kart” Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	- Wzrost	Budżet Gminy
4. Działania informacyjne i prewencyjne mające na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji w Jaśle	Liczba działań informacyjnych i prewencyjnych, których celem jest zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	Wzrost	Budżet Gminy

III CEL STRATEGICZNY						
Promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień						
I CEL SZCZEGÓŁOWY Poprawa zdrowia mieszkańców						
Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące	Prognoza	Źródła finansowania	Ramy finansowe
1. Wspieranie i promowanie badań profilaktycznych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Placówki Służby Zdrowia	Liczba akcji promujących badania profilaktyczne	Wzrost	Bez kosztów z Budżetu Gminy	
2. Organizowanie kampanii zdrowotnych i profilaktycznych związanych z poprawą stanu zdrowia mieszkańców gminy.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe, Organizacje Pozarządowe	Liczba kampanii zdrowotnych i profilaktycznych Liczba uczestników kampanii zdrowotnych i profilaktycznych	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	
3. Wdrażanie programów promujących zdrowy styl życia.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Organizacje Pozarządowe	Liczba realizowanych programów promujących zdrowy styl życia Liczba uczestników programów promujących zdrowy styl życia	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	
4. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi na rzecz upowszechniania zdrowego stylu życia.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe	Liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto w tym celu współpracę	Wzrost	Bez kosztów z Budżetu Gminy	

III CEL STRATEGICZNY Promocja zdrowego trybu życia, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

II CEL SZCZEGÓŁOWY Rozwiązywanie problemu alkoholizmu i narkomanii

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Realizacja ustalanego co roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Policja, Organizacje Pozarządowe, Kościół, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, Zespół Interdyscyplinarny	Zgodne z wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań ujętymi w GPPRPA oraz GPPN	Zgodnie z założeniami GPPRPA i GPPN	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dodatkowe środki własne, dotacje celowe oraz ze środków PARPA, zapisy i darowizny
2. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba szkół, z którymi podjęto współpracę Liczba programów, akcji profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych Liczba odbiorców, uczestników realizowanych programów, konkursów, akcji profilaktycznych	Wzrost Wzrost Wzrost	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
3. Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży	Wzrost	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
4. Organizowanie i finansowanie we współpracy z placówkami leczenia uzależnień różnych form pracy uzupełniającej proces terapeutyczny organizowanych poza podstawowym procesem leczenia	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba zrealizowanych programów Liczba uczestników	Wzrost Wzrost	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
5. Wspieranie działań mających na celu wspieranie powstawania grup wsparcia i samopomocowych	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba grup Liczba osób korzystających z pomocy grup	Wzrost Wzrost	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

IV CEL STRATEGICZNY Integracja społeczna i zawodowa

I CEL SZCZEGÓŁOWY Integracja zawodowa osób bezrobotnych, łagodzenie skutków bezrobocia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Monitorowanie sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin we współpracy z PUP w Jasle.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Jasle	System monitorowania osób sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin Liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet, bezrobotnych długoterminowych, bez wykształcenia średniego, poniżej 25 r.ż., niepełnosprawnych	-	Bez kosztów z Budżetu Gminy
2. Zatrudnianie w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, praktyk i staży we współpracy z PUP w Jasle.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Jasle, Pracodawcy, Placówki Oświatowe	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, stażach, pracach społecznie użytecznych Liczba szkoleń, staży, prac społecznie użytecznych	Wzrost Wzrost	Fundusze strukturalne, Fundusz Pracy
3. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Jasle, Organizacje Pozarządowe, Pracodawcy	Liczba programów Liczba uczestników programów	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy, Fundusze strukturalne
4. Rozwój form wsparcia sprzyjających tworzeniu osobistego potencjału zatrudnienia osób bezrobotnych w trudnej sytuacji socjalno-bytowej i ich rodzin.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Jasle, Organizacje Pozarządowe	Liczba osób bezrobotnych korzystających z różnych form wsparcia	Wzrost	Budżet Gminy
5. Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Jasle	Liczba osób skierowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na szkolenia, staże, roboty publiczne, prace interwencyjne oraz prace społecznie użyteczne	Wzrost	Bez kosztów z Budżetu Gminy
6. Podejmowanie działań pobudzających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Jasle	Liczba szkoleń Liczba uczestników szkoleń	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
7. Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba realizowanych kontraktów socjalnych	Wzrost	Budżet Gminy

8. Wzrost dostępu do lokali mieszkalnych dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością, w tym ofiar przemocy w rodzinie.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba lokali mieszkalnych przeznaczonych grup zagrożonych bezdomnością, w tym ofiar przemocy w rodzinie	Wzrost	Budżet Gminy
---	--	---	--	--------	--------------

IV CEL STRATEGICZNY Integracja społeczna i zawodowa

II CEL SZCZEGÓŁOWY Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz starszych

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca Oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Stworzenie możliwości do pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Organizacje Pozarządowe	Liczba świadczeniobiorców rehabilitacji leczniczej i psychologicznej Liczba godzin zajęć rozwijających i podtrzymujących umiejętności samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, między innymi w ramach rozwijania prac społecznie użytecznych oraz poprzez promocję wolontariatu.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba usług opiekuńczych realizowanych w ramach prac społecznie użytecznych Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych realizowanych w ramach prac społecznie użytecznych	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
3. Wsparcie dla osób starszych i chorych poprzez pomoc w tworzeniu warunków dla funkcjonowania grup samopomocowych, np. kluby seniora.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy	Liczba grup samopomocowych dla osób starszych i chorych Liczba uczestników grup samopomocowych	Wzrost Wzrost	Bez kosztów z Budżetu Gminy
4. Zintegrowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób starszych i niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Organizacje Pozarządowe	Liczba wspólnie zrealizowanych projektów na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób starszych i niepełnosprawnych	Wzrost	Budżet Gminy
5. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.	Do ... roku	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Placówki Służby Zdrowia, Organizacje Pozarządowe	Opracowanie Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	Opracowanie GPOZP	Budżet Gminy